

RTU studiju kurss "Mūsdienu latviešu literārā valoda: sintakse II"**OL000 Liepājas akadēmija****Vispārējā informācija**

Kods	LA0646
Nosaukums	Mūsdienu latviešu literārā valoda: sintakse II
Studiju kursa statuss programmā	Obligātais/Ierobežotās izvēles
Atbildīgais mācītspēks	Linda Lauze - Doktors, Profesors
Apjoms daļās un kredītpunktos	1 daļa, 3.0 kredītpunkti
Studiju kursa īstenošanas valodas	LV
Anotācija	Studija kurss studējošiem demonstrē izpratni par sintakses pamatjēdzieniem, raksturo salikta teikuma struktūru un pārzina citrunas pieraksta veidus. Pilnveidot izpratni par mūsdienu latviešu sintakses pamatjēdzieniem un nozīmīgākajām sintakses teorijām, vienkārša teikuma analīzi, izkopt interpunkcijas prasmi.
Mērķis un uzdevumi, izteikti kompetencēs un prasmēs	Studija kursa mērķis ir studējošiem demonstrē izpratni par sintakses pamatjēdzieniem, raksturo salikta teikuma struktūru un pārzina citrunas pieraksta veidus. Studija kursa uzdevumi: 1. Iepazīstināt ar apgūtām zināšanas, prasmēm un iemaņām, patstāvīgi veic salikta teikuma analīzi. 2. Analizē tekstu, atbilstoši teksta sintakses teorijai 3. Refleksīvi un kritiski novērtē savas zināšanas un prasmes un sniedz atgriezenisko saiti. 4. Padziļināt izpratni par sintakses teorijām un sintakses parādību sistēmisko dabu, 5. Pilnveidot prasmes un iemaņas analizēt teikuma locekļus un noteikt sintaktiskās konstrukcijas, 6. Pilnveidot prasmes un iemaņas vienkāršu teikumu analīzē; 7. Salīdzināt un noteikt atšķirības sintakses mācību saturā vispārējās un vidējās izglītības posmā.
Patstāvīgais darbs, tā organizācija un uzdevumi	Gatavošanās praktiskajam darbam – saliktu pakārtotu teikumu (lekcijā aplūkoto) raksturojums mācību līdzekļos. Gatavošanās praktiskajam darbam – jauktu saliktu teikumu raksturojums mācību līdzekļos. Teorētiskās literatūras studijas par teksta sintaksi, teksta (pēc izvēles) analīze (teksta vienības, redukcija, parcelācija), iesniedz elektroniski. Gatavošanās pārbaudes darbam (teorētiskās literatūras studijas, vingrinājumi). Vispārējās un vidējās izglītības posmā ietverto sintakses jautājumu mācību satura analīze un kopsavilkums. Uzdevumu kopas izveide sintakses mācību satura apguvei.
Literatūra	Obligātā/Obligatory: 1. Beitiņa, M. (2009) Mūsdienu latviešu literārās valodas sintakse. Liepāja: LiePA. 2. Blinkena, A. (2009) Latviešu interpunkcija. Rīga: Zvaigzne ABC. 3. Ceplītis, L., Rozenbergs, J., Valdmanis, J. (1989) Latviešu valodas sintakse. Rīga: Zvaigzne. 4. Nitiņa, D., Grigorjevs, J. (zin. red.; 2015) Latviešu valodas gramatika. Rīga: LU Latviešu valodas institūts, 692.–954. lpp. Papildu/Additional: 1. Contemporary Approaches to Baltic Linguistics. (2017) Edited by Peter Arkadiev, Edited by Brorn Wiemer, Edited by Axel Holvoet. Berlin: De Gruyter Mouton. 2. Ceplīte, B., Ceplītis, L. (1997) Latviešu valodas praktiskā gramatika. Pārstrādāts izdevums. Rīga: Zvaigzne ABC. 3. Fāters, H. (2010) Ievads valodniecībā. Rīga: Zinātne. 4. Freimane, I. (1985) Vienkāršs teikums un tā paplašināšana. Rīga: Latvijas Valsts universitāte. 5. Holvūts, A. (2012) Vispārīgās sintakses pamati. Rīga: Latviešu valodas aģentūra. 6. Lauze, L. (2004) Ikdienas saziņa: vienkāršs teikums latviešu sarunvalodā. Liepāja: LiePA. 7. Liepa, D. (2011) Latvijas preses valoda. Rīga: LU Akadēmiskais apgāds. 8. Lokmane, I. (2000) Sekundārā predikativitāte teikumā un tekstā. Vārds un tā pētīšanas aspekti. Rakstu krājums. 4. Liepāja: LiePA, 143.–149. lpp. 9. Rozenbergs, J. (1993) Par latviešu valodas sintakses zinātnes attīstību. Latviešu valodas kultūras jautājumi. Rīga: Avots, 121.–132. lpp. 10. Ruža, V. (2005) Divdabja teiciens mūsdienu latviešu valodā. Daugavpils: Saule. 11. Valdmanis, J. Jūlija Kārklīša sintakses koncepcija. Latviešu valodas kultūras jautājumi. Rīga: Avots. Pieejams: http://valoda.aialab.lv/latval/vidusskolai/TEKSTS/valdm1.htm 12. Valdmanis, J. (1985) Sintakses vienības un to izpētes aspekti. LPSR ZA Vēstis. Nr. 9., 67.–74. lpp. Citi informācijas avoti/Other sources of information: 1. www.letonika.lv 2. http://valodasrokasgramata.lv 3. Linguistica Lettica. Rīga: LU LVI 4. Valodas prakse: vērojumi un ieteikumi. Populārzinātnisku rakstu krājums. Rīga: Latviešu valodas aģentūra 5. Rakstu krājums Valoda dažādu kultūru aspektā. Daugavpils: DU Akadēmiskais apgāds „Saule” 6. Rakstu krājums Vārds un tā pētīšanas aspekti. Liepāja: LiePA u. c
Nepieciešamās priekšzināšanas	Mūsdienu latviešu literārā valoda: sintakse I

Studiju kursa saturs

Saturs	Pilna un nepilna laika klātienes studijas	Nepilna laika neklātienes studijas
--------	---	------------------------------------

	Kontakt stundas	Patstāv. darbs	Kontakt stundas	Patstāv. darbs
Salikta teikuma izpratne, uzbūves īpatnības, raksturošanas aspekti. Saliktu teikumu klasifikācija. Salikts sakārtots teikums: teikumi ar vienojuma attieksmi starp daļām; teikumi ar pretstata attieksmi starp daļām; teikumi ar šķiruma attieksmi starp daļām.	4	8	2	10
Salikts pakārtots teikums. Palīgteikumu klasifikācija. Teikuma priekšmeta palīgteikumi. Izteicēja palīgteikumi. Apzīmētāja palīgteikumi. Pielikuma palīgteikumi. Papildinātāja palīgteikumi. Patstāvīgais darbs – gatavošanās praktiskajam darbam – saliktu pakārtotu teikumu (lekcijā aplūkoto) raksturojums mācību līdzekļos. Apstākļu palīgteikumi. Salīdzinājuma palīgteikumi. Pamatojuma palīgteikumi. Nosacījuma palīgteikumi. Seku palīgteikumi. Pielāvuma palīgteikumi.	4	6	2	10
Jaukts salikts teikums, vispārīgs raksturojums, struktūra. Sakārtojumā saistītās teikuma sastāvdaļas. Palīgteikumu raksturojums. Plaša apjoma jaukti salikti teikumi.	6	10	4	14
Personas runas vai domu attēlojums. Vārdu secība teikumā. Teksta sintakse. Teksta izpratne un tā vispārīgs raksturojums. Redukcija. Parcelācija. Mutvārdu teksta sintakse.	6	10	2	14
Latviešu valodas interpunkcija. Latviešu valodas interpunkcijas galvenie principi – gramatiskais un intonātais. Interpunkcija un satura nianse. Pieturzīmju veidi.	4	6	2	10
Vispārējās un vidējās izglītības posmā ietvertas sintakses jautājumu iztirzājums. Vispārējās un vidējās izglītības posmā ietvertas sintakses jautājumu mācību satura analīze un kopsavilkums. Uzdevumu kopas (5) izveide sintakses mācību satura apguvei.	8	12	4	10
Kopā:	32	52	16	68

Sasniedzamie studiju rezultāti un to vērtēšana

Sasniedzamie studiju rezultāti	Rezultātu vērtēšanas metodes
ZINĀŠANAS: 1. Studējošie demonstrē izpratni par sintakses pamatjēdzieniem, raksturo salikta teikuma struktūru. 2. Pārzina runas pieraksta veidus. 3. Spēj pielietot teorētiskās zināšanas par latviešu interpunkciju praksē un pamatot pieturzīmju lietojumu. 4. Prot un efektīvi izmanto digitālās tehnoloģijas pašvadītās mācībās zināšanu ieguvei, jauna satura radīšanai, sadarbībai un komunikācijai, kā arī savu izvirzīto mērķu sasniegšanā. 5. Spēj izskaidrot salikta teikuma formālo organizāciju un patstāvīgi izstrādāt mācību līdzekļus sintakses jautājumu apguvei izglītojamo individuālajām mācīšanās vajadzībām. 6. Izvērtē savu prasmi veidot pareizu rakstveida runu atbilstoši mūsdienu latviešu valodas normām un plāno darbības tās uzlabošanai.	Semināra jautājumi. Patstāvīgais darbs. Eksāmens.
PRASMES: 1. Apkopojot apgūtās zināšanas, prasmes un iemaņas, patstāvīgi veic salikta teikuma analīzi. 2. Analizē tekstu, atbilstoši teksta sintakses teorijai. 3. Refleksīvi un kritiski novērtē savas zināšanas un prasmes un sniedz atgriezenisko saiti. 4. Spēj pielietot teorētiskās zināšanas par latviešu interpunkciju praksē un pamatot pieturzīmju lietojumu. 5. Prasmīgi un efektīvi izmanto digitālās tehnoloģijas pašvadītās mācībās zināšanu ieguvei, jauna satura radīšanai, sadarbībai un komunikācijai, kā arī savu izvirzīto mērķu sasniegšanā.	Semināra jautājumi. Patstāvīgais darbs. Eksāmens.
KOMPETENCE: 8. Spēj izskaidrot salikta teikuma formālo organizāciju un patstāvīgi izstrādāt mācību līdzekļus sintakses jautājumu apguvei izglītojamo individuālajām mācīšanās vajadzībām. 9. Izvērtē savu prasmi veidot pareizu rakstveida runu atbilstoši mūsdienu latviešu valodas normām un plāno darbības tās uzlabošanai. Attīsta ieradumu pastāvīgi pilnveidot savas zināšanas sintakses jomā. 10. Prot kritiski vērtēt un atlasīt teorētisko un praktisko literatūru savai turpmākai profesionālajai darbībai (vispārējās un vidējās izglītības posmā ietvertas sintakses jautājumu apguvei). 11. Attīsta ieradumu pastāvīgi pilnveidot savas zināšanas sintakses jomā. 12. Prot kritiski vērtēt un atlasīt teorētisko un praktisko literatūru savai turpmākai profesionālajai darbībai (vispārējās un vidējās izglītības posmā ietvertas sintakses jautājumu apguvei).	Semināra jautājumi. Patstāvīgais darbs. Eksāmens.

Studiju rezultātu vērtēšanas kritēriji

Kritērijs	% no kopējā vērtējuma
Rakstisks pārbaudes darbs par vienkārša teikuma struktūru un par struktūras shēmu komponentiem.	20
Patstāvīgais darbs.	60
Rakstisks eksāmens.	20
Kopā:	100

Studiju kursa plānojums

Daļa	KP	Stundas			Pārbaudījumi		
		Lekcijas	Prakt d.	Laborat	Ieskaite	Eksām.	Darbs
1.	3.0	16.0	16.0	0.0		*	